

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
av den 13 november 1990*

I mål C-106/89

har Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nr 1 i Oviedo, Spanien, till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den domstolen mellan

Marleasing SA

och

Comercial Internacional de Alimentación SA.

Begäran avser tolkningen av artikel 11 i rådets första direktiv 68/151/EEG av den 9 mars 1968 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen (EGT L 65, s. 8, fransk version; svensk specialutgåva, del 17, volym 01).

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden G. F. Mancini samt domarna T. F. O'Higgins, M. Díez de Velasco, C. N. Kakouris och P. J. G. Kapteyn,

generaladvokat: W. van Gerven,

justitiesekreterare: H. A. Rühl, avdelningsdirektör,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

— Marleasing SA, genom advokaten José Ramón Buzón Ferrero, Oviedo,

* Rättegångsspråk: spanska.

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren Antonio Caeiro och genom Daniel Calleja, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud,

som har beaktat förhandlingsrapporten och det muntliga förfarandet den 6 juni 1990, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 12 juli 1990,

meddelar följande

dom

- 1 Genom beslut av den 13 mars 1989, som inkom till domstolen den 3 april 1989, har Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nr 1 i Oviedo, i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget, ställt en fråga om tolkningen av artikel 11 i rådets direktiv 68/151/EEG av den 9 mars 1968 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen (EGT L 65, s. 8, fransk version; svensk specialutgåva, del 17, volym 01).
- 2 Denna fråga har uppkommit inom ramen för en tvist mellan bolaget Marleasing SA, sökande i målet vid den nationella domstolen, och flera svarande, däribland Comercial Internacional de Alimentación SA (nedan kallat "Comercial"). Comercial bildades i form av ett aktiebolag av tre personer, däribland bolaget Barviesas, som medförde sina egna tillgångar.
- 3 Det framgår av motiveringen till beslutet om hänskjutande att Marleasing – med hänvisning till artiklarna 1261 och 1275 i den spanska Código civil, som föreskriver att avtal utan föremål eller vars föremål är olagligt är utan rättslig verkan – i första hand yrkar att det bolagsavtal varigenom Comercial bildades skall ogiltigförklaras på grund av att bildandet av bolaget saknade rättslig grund, det var en skentransaktion för att lura bolaget Barviesas fordringsägare, dvs. det bolag som deltog i bildandet av Comercial. Comercial har gjort gällande att sökandens talan i dess helhet skall ogillas och bl.a. åberopat att ovan nämnda direktiv 68/151, vars artikel 11 innehåller en uttömmande uppräkningslista av ogiltighetsgrunder för aktiebolag, inte anger avsaknad av rättslig grund bland dessa ogiltighetsgrunder.

4 Den nationella domstolen har påpekat att enligt artikel 395 i akten med villkoren för Spaniens och Portugals anslutning till de Europeiska gemenskaperna (EGT 1985, L 302, s. 23, fransk version) skulle Spanien ha genomfört direktivet från och med anslutningsdagen, något införlivande hade ännu inte skett vid tidpunkten för beslutet om hänskjutande. Mot bakgrund av att den nationella domstolen ansåg att tvisten gav upphov till en fråga om tolkningen av gemenskapsrätten har den ställt följande fråga till domstolen:

”Är artikel 11 i rådets direktiv 68/151/EEG av den 9 mars 1968, som ännu inte har genomförts i spansk rätt, direkt tillämplig så att den hindrar att ett aktiebolag förklaras ogiltigt på andra grunder än de som anges i den nämnda artikeln?”

5 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

6 När det gäller frågan om en enskild person kan åberopa direktivet i förhållande till nationell lagstiftning, finns det anledning att påminna om domstolens fasta rättspraxis av vilken det framgår att ett direktiv inte i sig kan ge upphov till skyldigheter för en enskild och att en bestämmelse i ett direktiv som sådan alltså inte kan åberopas gentemot denne (dom av den 26 februari 1986 i mål 152/84 Marshall, Rec. s. 723).

7 Det framgår emellertid av handlingarna i målet att den nationella domstolen huvudsakligen vill utröna om en nationell domstol, som har att ta ställning till en tvist på ett område som omfattas av tillämpningsområdet för nämnda direktiv 68/151, är skyldig att tolka sin nationella rätt mot bakgrund av det direktivets ordalydelse och syfte, vilket innebär att ett aktiebolag inte kan förklaras ogiltigt på andra grunder än de som anges i artikel 11 i det direktivet.

8 För att besvara denna fråga bör det erinras om, vilket domstolen fastslog i sin dom av den 10 april 1984 i mål 14/83 Von Colson och Kamann, punkt 26 i domskälen, (Rec. s. 1891), att den skyldighet för medlemsstaterna som följer av ett direktiv att uppnå det resultat som föreskrivs i direktivet och deras förpliktelse enligt artikel 5 i fördraget att vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att denna skyldighet fullgörs, åligger alla myndigheter i medlemsstaterna, även domstolarna inom ramen för deras behörighet. Härav följer att den nationella domstolen vid tillämp-

ningen av nationell rätt, oavsett om det rör sig om bestämmelser som antagits före eller efter direktivet, är skyldig att i den utsträckning det är möjligt tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte så att det resultat som avses i direktivet uppnås och därmed agera i överensstämmelse med artikel 189 tredje stycket i fördraget.

- 9 Härav följer att kravet att nationell rätt skall tolkas i överensstämmelse med artikel 11 i nämnda direktiv 68/151 innebär ett förbud mot att tolka de nationella bestämmelserna om aktiebolag på ett sådant sätt att ett aktiebolag kan förklaras ogiltigt på andra grunder än de som anges i den uttömmande uppräknings i ifrågavarande artikel 11 i direktivet.
- 10 När det gäller tolkningen av artikel 11 i direktivet och särskilt dess punkt 2 b skall det noteras att den artikeln innehåller ett förbud mot att medlemsstaterna i sin lagstiftning föreskriver att ett bolag får förklaras ogiltigt på andra grunder än de som uttryckligen anges i direktivet, som omfattar det fall när föremålet för bolagets verksamhet är olagligt eller strider mot allmän ordning ("ordre public").
- 11 Enligt kommissionen skall uttrycket "föremålet för bolagets verksamhet" tolkas så att det endast avser föremålet för bolagets verksamhet såsom det beskrivs i stiftelseurkunden eller i bolagsordningen. Härav följer, enligt kommissionen, att ogiltigförklaring av ett bolag inte kan ske på grund av den verksamhet som det faktiskt bedriver, t.ex. för att undkomma bolagsbildarnas fordringsägare.
- 12 Detta argument måste godtas. Det framgår av ingressen till direktiv 68/151, att dess syfte är att begränsa ogiltighetsfallen och den retroaktiva verkan av en förklaring om ogiltighet för att skapa "rättssäkerhet i förhållandet mellan bolaget och tredje man samt mellan bolagsmännen" (sjätte övervägandet i ingressen). Dessutom måste skyddet för tredje man "säkerställas genom bestämmelser som så mycket som möjligt begränsar ogiltighetsgrunderna när det gäller förpliktelser i bolagets namn". Härav följer att varje enskild ogiltighetsgrund som föreskrivs i artikel 11 i direktivet skall tolkas restriktivt. Under dessa omständigheter skall uttrycket "föremålet för bolagets verksamhet" tolkas så att det avser föremålet för bolagets verksamhet såsom det beskrivs i stiftelseurkunden eller i bolagsordningen.
- 13 Den fråga som den nationella domstolen har ställt skall således besvaras enligt följande. En nationell domstol som har att ta ställning till en tvist på ett område som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 68/151 är

skyldig att tolka sin nationella rätt mot bakgrund av det direktivets ordalydelse och syfte för att förhindra att ett aktiebolag förklaras ogiltigt på andra grunder än de som uppräknas i artikel 11 i det direktivet.

Rättegångskostnader

- 14 De kostnader som har förorsakats Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

– angående de frågor som genom beslut av den 13 mars 1989 förts vidare av Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nr 1 i Oviedo – följande dom:

En nationell domstol som har att ta ställning till en tvist på ett område som omfattas av tillämpningsområdet för rådets direktiv 68/151/EEG av den 9 mars 1968 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen, är skyldig att tolka sin nationella rätt mot bakgrund av det direktivets ordalydelse och syfte för att förhindra att ett aktiebolag förklaras ogiltigt på andra grunder än de som uppräknas i artikel 11 i det direktivet.

Mancini

O'Higgins

Díez de Velasco

Kakouris

Kapteyn

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 november 1990.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

G. F. Mancini
Ordförande på sjätte avdelningen